

INFORMACJA, al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, hol główny, tel.: 61 626 66 66; fax 61 626 67 44, e-mail: kancelaria@umww.pl

ppłk rez. art. Adam Borys

ppłk rez. art. Adam Borys

ps. „Pług”, „Buda”, „Dyrektor”, „Kar”, „Pal”, „Bryl”.
10.12.1909 - 27.08.1986

Źródło zdjęcia: Archiwum IPN

Autor tekstu: *dr Rafał Sierchuła IPN Poznań*

ppłk rez. art. Adam Borys ps. „Pług”, „Buda”, „Dyrektor”, „Kar”, „Pal”, „Bryl” urodził się 10 grudnia 1909 r. w Niechanowie, pow. gnieźnieński.

Był synem Walentego, właściciela mleczarni w Witkowie i Heleny z d. Bartz. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1928 r. w Gimnazjum Klasycznym im. A. Mickiewicza w Gnieźnie. W latach 1928-1929 uczył się w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, praktykę odbył w 17 pułku artylerii lekkiej. Mianowany ppor. ze starszeństwem na dzień 1 stycznia 1932 r.

W latach 1929-1934 studiował na Uniwersytecie Poznańskim na Wydziale Rolniczo - Leśnym. Dyplom inżyniera rolnictwa otrzymał w 1935 r. Po studiach pracował w Izbie Rolnej w Poznaniu. Odbył również roczny staż w przemyśle mięsnym w USA jako stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej. Od 1936 r. pracował w Polskim Związku Eksporterów Bekonu i Artykułów Zwierzęcych w Warszawie. 1 stycznia 1938 r. awansowany do stopnia por. rez. W trakcie kampanii 1939 r. przydzielony do Ośrodka Zapasowego Artylerii nr 7 przy 17 pułk art. lekkiej w Kielcach, pełnił funkcję dowódcy baterii w powstającym tam rezerwowym 55 pułku art. lekkiej.

20 września 1939 r. wraz z oddziałem przekroczył granicę Węgier i został internowany. Po ucieczce przez Jugosławię dotarł do Francji, gdzie wstąpił do Polskich Sił Zbrojnych. Odkomenderowany do 3 Pułku Artylerii Lekkiej przy 3 DP. Po kapitulacji Francji przedostał się do Wielkiej Brytanii, tam początkowo służył w 1 Brygadzie Kadrowej Strzelców, a następnie od 1941 r. w 1 Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej.

Zgłosił się do pracy w kraju i po przeszkoleniu w specjalności dywersja 7 kwietnia 1942 r. został zaprzysiężony w Oddziale VI NW. Awansowany na kapitana od 1 października 1942 r.

Zrzucony do Polski w nocy z 1 na 2 października 1942 r. w ramach operacji „Hammer” na placówkę odbiorczą „Bór” niedaleko Garwolina, po aklimatyzacji skierowany do dyspozycji szefa Kedywu KG AK. Początkowo przydzielony do Oddziału Dyspozycyjnego Kedywu „Motor 30” - „Sztuka 90”.

W czerwcu 1943 r. otrzymał rozkaz utworzenia nowego oddziału bojowego przeznaczonego do walki z głównymi przedstawicielami niemieckiego aparatu represji, złożonego z członków Szarych Szeregów. W sierpniu 1943 r. objął nad nim dowództwo, kryptonimy oddziału - „Agat”, „Pegaz” i Parasol”. Jednostka ta przeprowadziła cały szereg akcji likwidacyjnych, z których najstraszniejsza była likwidacja dowódcy SS i Policji na dystrykt warszawski SS-Brigadeführera Franza Kutscherę 1 lutego 1944 r.

W powstaniu warszawskim kpt. Borys dowodził batalionem „Parasol”, który był częścią Zgrupowania Radosław. Brał udział w ciężkich walkach na Woli. 6 sierpnia został ciężko ranny w rękę przez strzelca wyborowego. Przebywał w szpitalach Jana Bożego przy ul. Foksa oraz w szpitalu powstańczym na Mokotowie. W wyniku postrzału został inwalidą (bezwładne lewe ramię). Po kapitulacji trafił do oflagu w Zeithen. Po uwolnieniu przez jednostki brytyjskie powrócił do Polski.

W lipcu 1945 r. został aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa w Warszawie i osadzony w więzieniu na Mokotowie. W następstwie amnestii zwolniony z więzienia 9 września. W tym samym miesiącu rozpoczął pracę w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego w Bydgoszczy, a następnie w Międzyministerialnej Komisji Aktywizacji Eksportu.

W 1950 r. przeniesiony został do Zjednoczenia Przemysłu Mięsnego w Poznaniu, a w 1952 r. zwolniony z pracy. Osiadł wtedy w Witkowie, gdzie pracował na swojej 1,5 hektarowej działce. W 1955 r. zatrudniony był w Zjednoczeniu Przemysłu Jajczarsko - Drobiarskiego w Prochowicach Śląskich.

Został dyrektorem Instytutu Przemysłu Mięsnego w Warszawie w 1959 r., równoległe prowadził pracę naukową. W 1965 r. na Wydziale Technologii Rolno - Spożywczej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie obronił pracę doktorską.

W 1968 r. ustąpił z funkcji dyrektora Instytutu Przemysłu Mięsnego i objął funkcję kierownika Zakładu Podstawowych Procesów Technologicznych. W 1972 r. został mu nadany stopień naukowy docenta. Przeszedł na emeryturę w grudniu 1980 r.

Był inicjatorem zbierania relacji i wspomnień żołnierzy „Parasola” w lipcu 1986 dokonał odsłonięcia tablicy pamiątkowej batalionu na placu Krasińskich.

Zmarł 27 sierpnia 1986 r. w Witkowie k. Gniezna, pochowany na miejscowym cmentarzu.

Projekt powstał we współpracy z oddziałem IPN Poznań oraz Muzeum Martyrologicznym w Żabikowie.